Το παιχνίδι κατά τη νοσηλεία των παιδιών της πρώιμης παιδικής ηλικίας: «Γιατρέ, πότε θα γίνω καλά;»

Ευθαλία Νίνη, nini.thalia1991@gmail.com

Σκοπός

Η ανάδειξη του παιχνιδιού στο χώρο του νοσοκομείου ώστε να βοηθήσει τα παιδιά να διαχειριστούν την εμπειρία της νοσηλείας με θετικό τρόπο.

Μέσω του συμβολικού παιχνιδιού σε συνδυασμό με τα ιατρικά υλικά, καταγράφτηκαν ορισμένα φανταστικά σενάρια των νοσηλευόμενων παιδιών αλλά και ποια ήταν η εμπλοκή της παιδαγωγού στο παιχνίδι.

Νοσηλεία και παιχνίδι

Η νοσηλεία είναι μια τραυματική εμπειρία.

+

Το παιδί είναι αποκομμένο από το φυσικό του περιβάλλον.

→

Μέσω του παιχνιδιού το παιδί μπορεί να κατανοήσει τη "γλώσσα του νοσοκομείου" και να απελευθερώσει τη φαντασία και τα συναισθήματα του.

Al-Yateem & Rossiter, 2017

Η ανάγκη για παιχνίδι σε νοσηλευόμενα παιδιά από παλιά

- Μια εικόνα από το “newty formed Great Ormod Street Hospital” δημιουργεί μια ατμόσφαιρα ενός χαρούμενου κλίματος όπου υπάρχουν πολλά παιχνίδια και αρκετά παιδιά που παίζουν. Στη μέση του δωματίου βρίσκεται ένα μεγάλο τραπέζι στο οποίο κάθετε μια ομάδα παιδιών και ασχολείται με την ζωγραφική ή με κάποιο άλλο είδος χειροτεχνικής δραστηριότητας. Στις αρχές του 1900 δείχνει ότι υπήρχαν ανοιχτοί, φωτεινοί και ευάεροι χώροι με εγκαταστάσεις παιχνιδιού.
- Νοσηλευτές και νοσηλευόμενα παιδιά ζωγραφίζουν και δημιουργούν χειροτεχνίες (1960).

Historic Hospital Admission Records Project, 2010

Η ανάγκη για παιχνίδι σε νοσηλευόμενα παιδιά σήμερα

Οι **Άγγελοι της χαράς** είναι μια εμψυχωτική ομάδα που προσφέρει ψυχοκοινωνική στήριξη μέσω της τέχνης και του παιχνιδιού σε παιδιά που νοσηλεύονται.
Πραγματοποιεί ευφάνταστες, διαδραστικές μουσικοθεατρικές παραστάσεις, θεραπευτικά και ψυχοεκπαιδευτικά καλλιτεχνικά προγράμματα με τη συνδρομή καλλιτεχνών, παιδαγωγών και μουσικοθεραπευτών.

Η ανάγκη για παιχνίδι σε νοσηλευόμενα παιδιά σήμερα

Το **ll Porto dei piccoli** είναι ένας εθελοντικός οργανισμός, όπου προσφέρει επαγγελματική και παιδαγωγική υποστήριξη στα παιδιά που νοσηλεύονται. Βοηθάει στην αντιμετώπιση της ασθένειας μέσα από το παιχνίδι ώστε να βρουν στιγμές ηρεμίας και αναψυχής. Δραστηριοποιείται σε διάφορα παιδιατρικά νοσοκομεία της Ιταλίας.

Επιπτώσεις παιχνιδιού στα νοσοκομεία

Το παιχνίδι

- Μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να έχουν μια πιο θετική εμπειρία από το νοσοκομείο (Burns-Nader & Hernondez-Reif, 2016).
- Βελτιώνει την ευημερία, μειώνει το άγχος και το φόβο που συνδέονται με τη νοσηλεία των παιδιών στο νοσοκομείο (Kakourikos et al., 2015).
- Ενισχύει την ανθεκτικότητα με σκοπό να αντιμετωπίσουν καλύτερα τη θεραπεία τους (Kakourikos et al., 2015).
- Προσφέρει στα παιδιά την αίσθηση του ελέγχου και της αυτονομίας όταν χαθεί λόγω της ασθένειας (Li et al., 2016).

Παιχνίδια-δραστηριότητες στο χώρο του νοσοκομείου

Αφήγηση παραμυθιών

- Να διηγηθούν τις εμπειρίες τους.
- Να βελτιώσουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες απομακρύνοντας δυσάρεστα συναισθήματα.

Margerita et al., 2014

Παιχνίδια-δραστηριότητες στο χώρο του νοσοκομείου

Εικαστικές χειροτεχνίες με ιατρικό εξοπλισμό (γάντια, σύριγγες, στηθοσκόπιο, γάζες κτλ.)

- Εξοικειώνονται πριν από κάθε ιατρική διαδικασία (Grissomet et al., 2016).
- Αποκτούν έλεγχο του νοσοκομειακού χώρου εκφράζοντας προβληματισμούς και συναισθήματα (Kakourikos et al., 2015).

Παιχνίδια-δραστηριότητες στο χώρο του νοσοκομείου

Κούκλες

- Λειτουργεί ως διαμεσολαβητής στην ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των παιδιών και του προσωπικού του νοσοκομείου ώστε να δημιουργηθεί ένα οικείο και φιλικό κλίμα.
- Αξιοποιούνται για να αναπαραστήσουν το ανθρώπινο σώμα και να δώσουν χρήσιμες πληροφορίες στα παιδιά με ένα πιο παιγνιώδης τρόπο για τη διαδικασία που θα ακολουθήσει, ενώ παράλληλα παρακολουθούμε και την οπτική των παιδιών σε θέματα που τα απασχολούν

Gaynard, L. & Goldberger, L, 1991

Δράση παιχνιδιού σε νοσηλευόμενα παιδιά

Ηλικιακή ομάδα: Παιδιά προσχολικής ηλικίας

Παιχνίδι - αντικείμενο: Αρκουδάκι (Frogie)

Είδος παιχνιδιού: Συμβολικό παιχνίδι - φανταστικά σενάρια

Ιατρικός εξοπλισμός: στηθοσκόπιο, επίδεσμοι, ακτινογραφίες, σύριγγες, μάσκα, γάζες, γάντια, γλωσσοπίεστρα, κτλ.

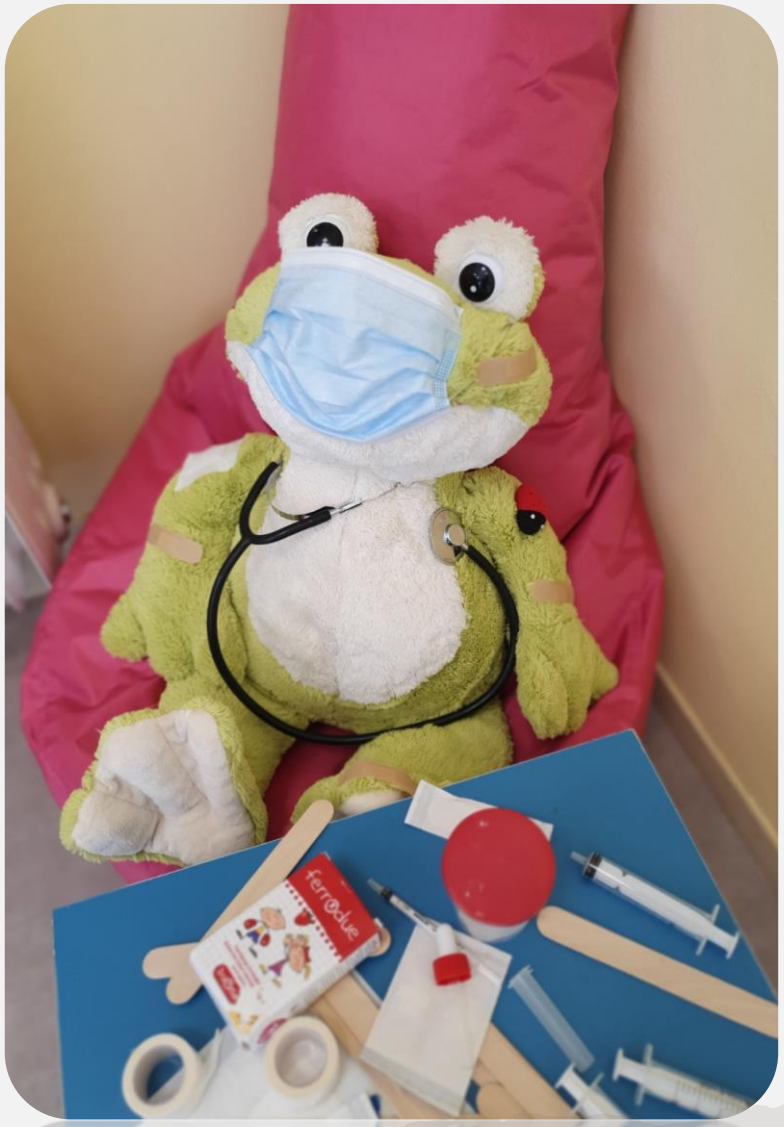

Στόχοι παιχνιδιού

Τα παιδιά

- Να εξοικειωθούν με τα ιατρικά υλικά και τις διαδικασίες του νοσοκομείου, αλλά και να εκφράσουν τυχόν φόβους ή σκέψεις σχετικά με το περιβάλλον που βρίσκονται.
- Να ενισχύσουν την επικοινωνία και τη συνεργασία με άλλα νοσηλευόμενα παιδιά και τους ειδικούς του νοσοκομείου.
- Να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητα τους, υποδύοντας ρόλους γιατρών, νοσοκόμων και άλλων ασθενών.
- Μέσα από το παιχνίδι μπορεί να κατανοήσει, τι συμβαίνει στο σώμα του και να δώσει χρήσιμες πληροφορίες για την υγεία του.

Σενάρια φανταστικού παιχνιδιού

- Τα παιδιά πήραν όλα τα προληπτικά μέτρα κατά του covid-19 και φόρεσαν μάσκα στον Frogie.
- Χρησιμοποίησαν το στηθοσκόπιο για να τον εξετάσουν (*Frogie, βήξε δυνατά! Πάρε βαθιά ανάσα, τώρα πιο μικρή*).

Σενάρια φανταστικού παιχνιδιού

- Ο Frogie χτύπησε και το σώμα του είχε γεμίσει με πληγές (*Θα καθαρίσω το αίμα με βαμβάκι, μετά θα σου βάλω ένα φάρμακο που θα σε τσούξει λίγο και θα στο τυλίξω με γάζα)*
- Τα παιδιά δοκίμασαν να κάνουν και ένεση στον Frogie μιας και δεν έπεφτε ο πυρετός (*Μέτρα μέχρι το δέκα και θα έχω τελειώσει με την ένεση*).

Σενάρια φανταστικού παιχνιδιού

- Ο Frogie δεν μπορούσε να ανοίξει τα μάτια του και τα παιδιά του έβαλαν οφθαλμολογικές σταγόνες.
- Έλεγξαν το στόμα του με το γλωσσοπίεστριο να δουν αν έχει κάτι στο λαιμό του (*Άνοιξε το στόμα σου...Κάνε ΑΑΑ!*)
- Τα παιδιά έβγαλαν και ακτινογραφίες, μιας και ο Frogie παραπονέθηκε ότι πονάει το χέρι του (*Μμμμ... φαίνεται πως έχει σπάσει το δεξί του χέρι, μήπως πρέπει να του κάνουμε χειρουργείο;*)

Είδος εμπλοκής και δράσεις της παιδαγωγού στο παιχνίδι των παιδιών

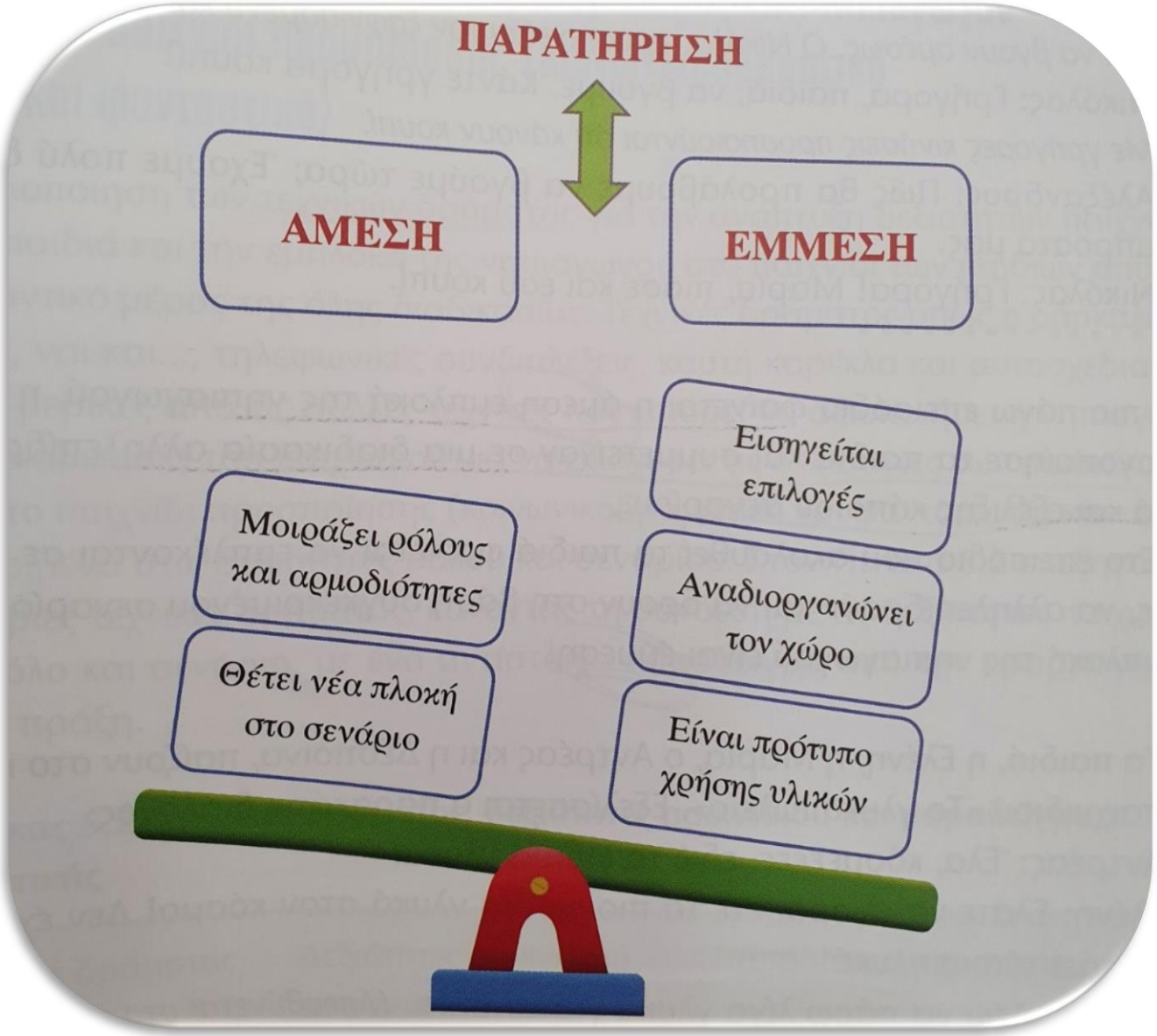

Λοΐζου, 2021

Εμπλοκή παιδαγωγού στο παιχνίδι

Έμμεση εμπλοκή

- **Δίνει επιλογές στο παιχνίδι - φανταστικό σενάριο (ρόλους)** (*Τι γιατρός θέλεις να είσαι, οδοντίατρος ή οφθαλμίατρος;*)
- **Προσφέρει υλικά που έχουν διάφορες χρήσεις πάνω στο παιχνίδι**, κυρίως εστιάζει σε ιατρικά εργαλεία ώστε τα παιδιά να εξοικειωθούν σε μια πιο χαλαρή κατάσταση παιχνιδιού (μάσκες, βαμβάκι, σύριγγες, ακτινογραφίες κτλ.).
- **Ενισχύει λεκτικά τα παιδιά να επιλέξουν ρόλο και να χρησιμοποιήσουν τα ιατρικά εργαλεία** (Μπορείς να εξετάσεις *τον Frogie με το στηθοσκόπιο, άλλωστε με τόσες φορές που η κα... σε έχει εξετάζει έχεις μάθει και εσύ να το χειρίζεσαι*)

Συμπεράσματα

Το παιχνίδι μπορεί να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό και υποστηρικτικό κλίμα για να διευκολύνει την προσαρμογή των παιδιών στο νοσοκομειακό περιβάλλον αλλά και να βελτιώσει την αποδοχή τους από τις ιατρικές διαδικασίες και το προσωπικό.

Το παιχνίδι είναι αυτό που παρακινεί τα παιδιά να σηκωθούν από τα κρεββάτια τους.

Μέσω του παιχνιδιού τα παιδιά μπορούν να ανακτήσουν τον έλεγχο και να εκφράσουν τα συναισθήματα τους μετατρέποντας τα από παθητικούς δέκτες σε ενεργητικούς βοηθούς της δικής τους ανάρρωσης.

Το παιχνίδι για ένα άρρωστο παιδί σημαίνει ελπίδα, ανάρρωση και θεραπεία.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Al-Yateem, N., & Rossiter, R. (2017). Unstructured play for anxiety in pediatric inpatient care. Journal of Specialized Pediatric Nursing, 22(1). Ανακτήθηκε από: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27966275/.
- Burns-Nader, S., & Hernandez-Reif, M. (2016). Facilitating play for hospitalized children through child life services. Children's Health Care, 45(1), 1–21. Ανακτήθηκε από: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02739615.2014.948161?journalCode=hchc20.
- Gaynard L, Goldberger J, Laidley LN. The use of stuffed, body-outline dolls with hospitalized children and adolescents. Child Health Care. 1991; 20(4):216-224. Ανακτήθηκε από: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/10115570/.
- Grissom, S., Boles, J., Bailey, K., Cantrell, K., Kennedy, A., Sykes, A., & Mandrell, B.N. (2016). Play-based procedural preparation and support intervention for cranial radiation. Supportive Care in Cancer, 24(6), 2421-2427. Ανακτήθηκε από; https://link.springer.com/article/10.1007/s00520-015-3040-y.
- Li, W.H.C., Chung, J.O.K., Ho, K.Y., Kwok, B.M.C., 2016. BMC Pediatrics 16, 1–9. Ανακτήθηκε από: https://bmcpediatr.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12887-016-0570-5.
- Λοΐζου, Ε. (2021). Το παιχνίδι στην προσχολική εκπαίδευση. Αθήνα: Πεδίο.
- Margherita, G., Martino, M.L., Recano, F., Camera, F., 2014. Child: Care, Health and Development 40. Ανακτήθηκε από: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/cch.12076.
- Koukourikos, K., Tzeha, L., Pantelidou, P., & Tsaloglidou, A. (2015). The importance of play during hospitalization of children. Materia Socio-Medica, 27(6), 438-441. Ανακτήθηκε από: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26889107/.
- https://www.angelsofjoy.gr/.
- https://hharp.org/.
- https://www.ilportodeipiccoli.org/.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!